

Pomhai Boh!

Cíklo 44.
4. nov.

Lětník 10.
1900.

Serbiske njedželske kopjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Smolerjez knihicíscíčerni w Budyschinje a šu tam dostacé ſa ſchtwórtlétne pſchedplatu 40 np.

21. njedžela po ſvj. Trojizn.

Jan. 4, 47.

A někakji kralovski běſche, teho ſyn ležesche khorj w Kaper naumje. Taſko tón ſlyſchesche, ſo Jeſuš ſe Židowskeje pſchischoł bě do Galilejskeje, džesche wón k njemu a proſchesche jeho, ſo by dele pſchischoł a wuſtrowil jeho ſyna.

To bě prawje czežki křižik, kajkiž je měl tónle kralovski ſaſtojuň. Ma jeho ſyna bě czežka khorosč pſchischa, duž bě ſo tón hólz dyrbjal lehnuč. Lědy pak bě jeho nan wo tym ſaſkyschal, ſo bě Jeſuš do Kaper nauma pſchischoł, duž ſo hnydom ſebra a wſcho ſtroſchtnje k Jeſuſej poda. Do njeho ma wón tu wěru, ſo budže wón jeho ſynej pomhač móz. Taſkale wěra pak bě ſa njeho něſchto hódna. Něſchto hódne pak dyrbi tež býč ſa tebje wſcha wěra, kajkuž masch ſam we wutrobje. Wožebje tehdy dyrbi czi wona něſchto hódna býč, hdyž nusa na tebje dže, abo hdyž ju hýž masch. Taſkale czaſhy rad kóždemu do domu pſchindu. Schtóž uima wěru, tón budže w nuſy wſchón polní njeméra. Taſkile čloujek pócžnje ſebi potom wſchudžom do wſchěch róžkow hanjec, hacž jemu njemohl tón abo tamón wupomhač, hacž ſo hakle na wſchém poſledku na to njedohlada, hdyž býle te durje, wo kotrež móhl dónč ſo klapac, to rěka: pola Boha wo jeho durje. Taſkile nětkle čloujek pócžnje Boha proſhyč. Ale wón chýl měč tehdý najradſcho, ſo dyrbjal jemu Boh duž pſchinc pomhač. Hdyž ſo jemu pak

Boh khwili ſ pomozu dli, potom ſo tajkemu čloujek pócžnje ſtyſkač, duž ſo pócžnje na Boha hórſhieč a na njeho ſvaric.

Ale hdyž ma čloujek wěru, kajkuž mějeſche tamón kralovski, tón ſebi hnydom wě prawe durje namakač: wón ſo k naſhemu ſbóznikej nastaji. Taſkale budža jemu na jene dobo te dny, hdyž bě na njeho czeřpjenje pſchischoł, prawje rjane žohnowane dny. Taſki čloujek tehdý ſhoni: „Ja mam tu lékarja, kij može na mni ſame džiwy czinieč. Spochi mi wón dobre lékarſtwo dawa, nihdý ženje pak ſa nje jěd. Š pomozu drje druhdy nje-khwata, — ale bjes njeje, bjeſe wſcheje mje nihdý ženje njewostaji.

Masch wěru, ale je czi, kaž by ſo Bohu njechalo, tebi duž ſe wſcheje nuſy wupomhač, tehdý ſmějeſch hýž na tym duſchne ſměrowanje a wolkſchewjenje, hdyž ſebi ſi khwilemi džesch něſchto ſ Božeho ſlowa wucžitac, abo hdyž dónđesch k njemu ſo modlic. Taſkale móžesch ſo, hdyž by měl wutrobu wobeženiu a thſchenu, ſažo ſ nowa ſběhnuč, a budžesch na to tač ſylny, ſo budžesch móz w taſkimle ſpytowanju wobſtač.

S Boha taſkile troscht je měl něhdý Hiob we wſchém ſwojim wulkim hubjeſtwje, dokelž mějeſche do Boha wěru, a to taſku, ſo ſ ujej nihdý njehablaſche. Ma taſkile waſchnje bu wón we wutrobje ſylny, ſo ſo jemu niž ſuža njechasche poſluchac na tón hubjený troscht, kajkiž chýthu jemu jeho pſcheczeljo dawač, tež niž na bjesbóžnu radu, kajkuž chýſche jemu ſama jeho žona dac. Hiob njeje

měl se ſtwojej wěru hanibū. Tónle kralowſki paſ tež niz, a ſchtož je kſcheczijan, a ſchtož ma wěru, tón ſi njej niz kufa hanibū njeſměje. Hdyž pola Boha rěka: „Nětke bu tu ežaſ, tebi pomhacz“, tehdy ſo na jene dobo ſi njebeſ pomoz na tebje pócžne ſaž ſi rěkami lecz.

Dobreho pſcheczela měcz, je wjèle hódno, to rěka: tajkeho, kif cze w niſy niſdy njecha wopuſchezie. Wérjazy kſcheczijan paſ je (ſchtož tole naſtupa) ſpoči derje ſaſtarany. Dokelž ma wón wěru, teho dla wě ſebi wón tež pucz ſi najlepſchemu pſcheczelej duzy namakacz: taſki pſcheczel paſ je ſa tebje twój Bóh a twój ſbóžnik.

Ach, wopruj džak! Bóh je cze wjedl tak rjenje
A jeho blónčko je czi ſtajnje ſwěcziſo.

Wopuſchczil njeſ' wón tebje ženje,
Czi wěcžne je ſaſ ſnowe ſbože ſkadhálo.

Ach, wopruj džak! Tež ſa to praſ džak jemu,
So je cze domachpytaſ ſi ruženjom.
Wón ženje myſkle ſi nami nima ſi ſlenu,
Ně, wón naſ ſe wſchém czechne ſi ſebi dom.
Hamjen.

- Puczowanje po Božim piſmje

abo

ſajle myſkle nadendzech, Bože ſłowo cžitajo.

Podaſwa ſwěrny cžitar „Pomhaj Bóh-a“.

(Poſtracžowanje.)

1. knihy Mójsaſzowe, 15. ſtaw.

II. Schtuečka 12—21. Doniž ſo blónčko khowa, podeſidže Abrahama profetiſke ſpanje. Knjes ſjewi jemu pſchichodne ſtawiſny jeho roda, wobkrueža pod wiđomnym ſnamjom jeho píchitomnoſeſe ſlub ſi nim a wopjetuje jemu ſlubjenje, ſo ſo jeho ſymjenju Kananejski kraj doſtanje, poſtaſo krajne najdalsche mjeſhy, kaž ſu ſo poſdžiſho pod Davitowym a Salomonowym kniežtſtwom tež woprawdze poſtaſile.

A ſta ſo, hdyž ſo blónzo domček naſhili, ſo twjerdy, wot Boha ſameho ſwjedženy ſón na Abrahama padny; a hlej, ſtrach a wulka cžemnoſeſ, tež wot Boha ſwjedženej, nadpadnyskitej jeho.

Hiſhczé wo dnjo ſo to ſta. S teho mamý ſpóſnacz, ſo běſtej cžemnoſeſ a ſpanje njewſchédnej, ſi tým ma paſ ſo tež roſdžel mjes wiđenjom a ſonom wosuimjenic.

Běſche to profetiſke ſpanje, poſte ſtrachow pſched majestofeſzu Boha, ſo pſchiblizowazeho.

Po Božej radze mjeſeſhe ſo hižo ſe ſnamjom a profetiſzy na prawótzu podač, ſchtož je ſo poſdžiſho ſi Israelem w Egyptowskej woprawdze ſtaſo (2. knihy Mójs. 2, 23).

Tehdom džesche Knjes ſi Abrahamej, ſo by jemu tyſchnoſeſ duſche a wobras nažraných rubježnych ptakow wujaſnil. Wjedz wěſeſe, ſo twoje ſymjo budže zuse w kraju, kotrež njeje jeho, kotrež njeje jemu ſlubjeny, w kotreymž budže jenož naſhwiluje pſchibywač; a tam budže na ſlužbu hnate a tyſchene ſchtyri ſta ſet.

W profetiſkej rěči ſteji tu wotrunana liežba ſa 430 ſet; tak doſho njemějeſhe israelſki lud runje ſlužic, tak doſho paſ mjeſeſhe pſchibywač w Egyptowskej, kaž poſdžiſche nadrobnje ſhonimy.

Alle ja chzu tež ſudžic lud, kotremuž budže ſlužic. A potom počzahnu wothal ſi wulki kublom, kaž by ſo tež ty wot tam bohatſki wróčil do Kananejskeho kraja.

Tež pſchi najmilſchim a najhnadniſchim Božim ſjewjenju wuhlad na muhoje tyſchnoſeſe, kotrež ſo paſ ſkoneča ſi dobyčzom a wjeſelom. Tež tute ſjewjenje jenotliwych podawkov je ſnamjo Božej hnady.

A ty póndžes, njeſhonivſchi ſam ſe ſwojim cželom tute cžaſky hórkeje tyſchnoſeſe, ſi ſwojim wótzam ſi měrom a budžes in dobrey starobje pohrebani.

„K ſwojim wótzam „pſchińc“ abo „k ſwojemu ludu“ ſhrodzeny hycz“ je ſuboſny wuras ſa žiwjenje po ſymjerci, a je ſo hysto naſvozaſ w tutych starſkich cžaſkach. Wón je nam ſe ſwědkom, ſo njebeſeſhe w najstarſchich cžaſkach wuhlad do wěcžneho žiwjenja ani ſacžemnjeny ani cžmowym.

Mjes israelſkim ludom běſche ſi jenicekimi jenotliwymi wuſacžemi waſchnje, ſo ſemrjethy pohrebachu abo khowachu. Tele waſchnje ſwjedže cžlowjeka wjèle bble na ſtawanie wot morwych, hacz wſchě pohanſke waſchnja, po kotrechž ſo cžela pala abo ſi balsamom narybuja, doniž njeſekhnu. Tak je tež Bóh Mójsaſza pohrebala a tež Jeſuſa, naſchego ſbóžnika ſu khowali do rowa.

Abrahamowi potomniſy paſ ſo w ſchtvórtym ſtawje ſem wróča. Žiwjenje ſtawa lieži ſo tu na 100 ſet, ſchtož ſo tamniſchim cžaſcam doſpolnje ruma — a wot netk budže kraj jich kraj na ſtajnje a wěcžne; pſchetož Almorejſkych a wſchě druhich kananejskych narodow ſloſc njeje dopjelnjena, njeje hiſhczé tu měru doſhahnyla, ſo mohlo ſo jim moje ſudženje doſtač.

Bóh njemóže hnadny hycz ſwojim pſcheczelaſ, ſo njebyl ſi doboſ ſprawný pſcheczivo ſwojim njeſcheczelaſ; teho dla ma hysto cžakacz, doniž njeſopjeli ſrvoje ſlubjenja. Tež Almorejſzy, kotsiž ſu tu jako najwjetſchi ſplah wſchě kananejskych narodow pomjenowani, ſu hiſhczé njeſeni wot Božej ſcžerpliwoſeſe; jich měra ma najprjedy dopjelnjena hycz, cžak ſa jich hnadu poſtajeny ma ſo najprjedy minyč a potom hakle ſakroczi Bóh ſe ſwojim khostanjom.

A ſta ſo, hdyž běſche ſo blónčko netk woprawdze ſkhowalo, a bu cžma, jako měla najprjedy prawdžita nōz hycz a měla ſo wſcha ſwětloſeſ minyč, prjedy hacz mohlo blónzo hnady ſeſhadtacz, hlej, tehdom wumó ſo w Abrahamowym profetiſkim ſpanju ſažo priedawſche widženje; wón wuhlada ſi nowa roſdželenu wopornu ſwěrinu pſched ſobu, tola netk ſadžeshe ſo pěz, a wohnjowe plomjo pſchenidze mjes roſdželenu ſwěrinu.

Hdyž tu wo pjezy cžitasch, dha maſch ſebi myſlicz na wulki hornz ſa wohén, podobny ſadolbej, ſi nutska delka ſcheroſi a horſa wulki ſi džeru, kajfiz mějachu wobydlerjo naraňſkych krajow w ſwojich ſtwach a ſtanach. Taſki žahly, ſo dymjazy ſtolp, ſi fotrehož ſo na hornim kónzu žiwy wohén wudobýwaſche, pſchenidze mjes wopornymi ſruchami; w nim ſjewi ſo Bóh Abrahamej widžomnje, kaž poſdžiſho w mróčzelowym a wohnjowym ſtolpje Izraelſkim na puczu do Kananejskeho kraja. Wulkotnoſc a žalostnoſc Božej hnady, hręſchneſi njeſnejeliwa, ſakryta a ſa cžlovjſke wóčko woſlabnjenia, ſjewi ſo jaſnje w tutym wobraſu.

So Bóh ſam pſchenidze a niž Abrahám, ma ſwoju pſchicžinu ſi tým, ſo běſche tutón ſlub ſlub hnady, a ſo Bóh wohrebje tu dawa, prjedy hacz něſhco žada. Abrahám mjeſeſhe ſo tak poſhylnicz we wěſtej nadžiji, ſo ſo jemu Bože ſlubjenje tež doſtanje. Bóh je ſo tu Abrahamej na ſwój ſlub ſaroczi.

Tón ſamý džen ſcžini Knjes ſlub ſi Abrahamom a džesche: Twojemu ſymjenju chzu ja kraj dacz wot Nila, egiptowskeje rěki, hacz do wulkeje rěki Eufrata — wſchu krajinu, hdyž netko hiſhczé tele ludy bydla: Kenitszy, Kiniſitszy, Kadmonitszy, Hethitszy, Pereſitszy, Rephainszy, hoborszy ludžo, Almorejſzy, Kananejſzy, Gergeſeſzy a ſebuſeſzy ſi porucžnoſeſu, ſo móža ſo mjesy ſi krótkemu wječoru a doſhemu ranju ſchericz, kaž budže trébne, hdyž ſo lud powje ſhi.

Egiptowska rěka je Nil; jeho rěčniſhczá, ſi džela wot Egiptowčanow powodženja dla wurhete, doſhahachu hacz ſi naraňſkym mjesam Egiptowskeho kraja. Aſiſka dožahacze w ſaſtariku hacz ſi Niloſej dolinje. S tutym ſlowami woſnamjenja ſo mjesy ſlubjeneho kraja jenož pwoſchitلوwie, podobniſe ſaž ſrunana licžba 400 ſet. Sa někotre cžaſky krijezachu Izraelſzy po wſchej tutej ſemi wot rěki Nila hacz ſi rěky Eufratej; Rubenowy ſplah w naraňſkej pſchijordanské krajinje mjeſeſhe paſtviſhczá w puſčinje hacz ſi rěky Eufratej, a czechneſhe na wójny pſcheczivo Arabam pſchi perſiſkim móřskim ſaliwje, a tež ſi poſte ſlubjenju je wulkosz ſlubjeneho kraja tak wulka poſtajenia, kaž by woprawdze byla, budžichu-ſi israelſke džeczi Knjeſej tež ſtajnje ſwěrni wostali, runje tak, kaž to tež placzi wo blyſtežatich krafznych wobrasach Kananejskeho kraja.

Schtož ludy nastupa, tu naſpomnijene, dha je tu ſe ſamybłom 10 pomjenowaných, ſo blyſmy tak ſacžiſhcz pwoſchitلوwie měli, doſpolnoſeſe blyſe wſchě bracha, pſchetož licžba džesacz je ſnamjo doſkoneženja a doſpolnoſeſe. Pomjenowane ſu narodу po rjadu jich ſydliszczech wot poſdžu ſi poſte. Schtyri ſi nich: Kenitszy, Kiniſitszy, Kadmonitszy a hoborjo běchu najeſteſcho powoſtanck ſemitiskich preñſchich wobydlerjow, tamne ſchěſeſ narodow paſ běchu Kananejſzy.

Abrahamowe stawișny džela ho nam do schtyrjoch stavow; kózdy stav sapocznje ho s wuryadnym wažnym podawkom w jeho žiwjenju. Prěni stav sapocznje ho s jeho powolanjom a pueżowanjom do klubjeneho kraja (1. Mój. 12—14); drugi se klubjennom herby a s wobkručzeniom jeho wery psches swiaſtow wopor (staw 15—16); tseczi s pschemenjeniom mienia a s postajeniom wobrěšanja sa swiaſtowe ſnamjo (staw 17—21); sch tworty s wulkim spytowanjom we wérje a s wobkručzeniom klubjenjow, dokoł je spytowanje w spytowanach pschetal (staw 22—25, 11).

(Pofraczowanje.)

Pschi wuſhywach.

1. Mój. 8, 22.

Hlóš: Dženj khalce Boha, khesčjenjo.

My woram a syjem
Nětk hymjo do ſemje;
To žohnowanje, roſeženje
Pał s Božeſ' rufi dže.

Bóh wotewri nam njebjeſha,
Naſch wuſhyw žohnuje,
So wſchitko rjenje ſeſthadža,
Wot njeho plodnoſcz dže.

Bóh deshežik, rožu pōſczele,
Wón ſczele ſlonečne dny,
Plod psches tv kražnij narosež
A my: my žnějemy.

Schtož s bliſka a ſchtož s dala je
Wſcho pschiūdže wot Boha,
Wſchě ſtwjelza, ſkót a hwěſdy wſchě,
To morjo, ptacžatka.

Tež hola, lečki, trawa je,
Tež žito, had wón da.
Wot njeho čopke naſeče
Ssněh, krupy, njeſvedra.

Bóh ſwojom' ſlónzu ſhadžecž da,
Tež měhaz wodži ſam,
Wón wodži wětrow ſchumjenja,
Da wodu rybiežkam.

Duž s dowěrjenjom pobožne
A myſlu khesčjanſkej,
Nětk Bohu horje hladajcze
S tej proſtivu wutrobnej.

O Bože, ſmil ho nad nami!
Naſch wuſhyw žohnuj nam!
Nani naſche pola pod ſchit wſmi!
Te dale ſwarui ſam!

My chzemj ſa to khalicž eže
A ho czi džakowacž,
Kiz Wótczež ſy do wěčnoſcze
A budžesč ſavostacž.

E. Helaſ.

Wježna wojska chrónika s lěta 1870.

(Pofraczowanje.)

Se nimale wokoło džekacžich. Tu ſaſo do zyrkwi. W ſewjeru a ranju pschezo bôle wocžihuje. Bayerszy ſu potajkim wróčzo wuhnacži, abo ſu ho s wotpohladom wróčili, ſo bychu na druhej stronje naſ ſowa nadpadowali? Možno to je. Šewak by tola nichto pschiſchol a woſal: Viktoria, ſmil dobyli! Ale nichto nje-pſchiūdže. Tam pola Wörtha! Požluchajcze, ſak to hrima! Pschezo bôle hrimot po hrimoče, zyle hinač hacž dženka rano. Šak ho hrima wot Görſdorfa hacž do Gunstetta! O, wažny wokomik! Tam ſteji hlowna móz njeſcheczelow. Ta je ſnanu njeſkončnje wulka. Se wſchitkich ſtron ſ kanonami na naſ ſeſleja, granaty roſbuchnu a wulja živý woheň na naſche domy. Šak wone hwiſdaja! A ſylne praskotanie ſeſlebow njeſchecstanje, ale

ho pschezo powjetſchije. Kule praskotaja kaž padaze kruph! Běda! Běda! Byla wjež Elſaſhausen w plomjenjach ſteji! Turjez dom ho pali! To ho blyſka a hrima bjes pschecacž. Krej ho mi hačzi. Wſchekomžym ſmilu Božo, ſchto ſ nami budže! Hdže dyrbimy czekacž w tutej ſtrachnej hodžinje? — Hiſcheze ſteju w zyrkwi pschi mnogich ranjenych wojakach. Njemóžu ranjenych wjazh pschelicicž, telko jich tu je. Zyrkej a ſchula ſtej hižo psche-pjelijenej. Tam czi wbohy leža w ſwojej krwi, ſ roſhczepjewym životom, ſmertna blédnoscž, ſyma hraje na jich wobliežu, njemdroſež a ſadwelowanje waru ho w jich woežomaj. Tu ſteju pohluſcheny, ſputany, ſakuſlany ſ hluhej pschiſluſhnoſežu a njemóžu czekacž — njemóžu prjecž! Alle ſchto chzu hiſcheze tudu pola ranjenych? Schto chze moje troſhtowanje, pomhanje a modlenje w tutej howrjazej czrijodže luda, w tutej žaložnej mordarſkej jamje? — Khwatam ſ zyrkwi a wležu ho někaf do hrodu . . . ho ſahrime . . . granata je ho ſady inje pułnyla a je franzowſkemu leſtarzej život róſdréla — běžu dale — ſahwiſda njemdrje — granata psches moju hlouw do hornjeje wky ſeezeſche. Bóh wé, kajke njeſbože je pschinjeſla! ſsym w hrođe; tu je lepje. Tu ſu twjerde murje. Tu njeje žaneho ſtracha, pinza je wjelbowana, moji ſubi ſu bjes ſtracha! Alle chzu ras pohladacž, ſak wonka je. Wo wky ho pali, farſki dom hiſcheze ſteji, ale bróžnina třečha je powalena. Požluchaj, ſak na třechach praskota. To ſu ſame kule. Pschi zyrkwi ſteji wós ſe ſynom. Hdžy jenož tam tón ſtał njebj. Hdžy ſu tón ſapali, wotpali ho zykej a zyla wjež. Runje je w jenej. Bitwa žaložnej howri. To ho ſda, kaž byſchtej wóſſy ſi tigrſkej ſloboſežu na ho jeloj. Že ho roſriſowazh wokomik pschiblizil? Ma kotru ſtronu ho waha niži? Haj, ſchto móhlo to wjedžecž? Alle tu we wrotach tež njemóžu wjazh wostacž. Pónidu do hluhokoſež. — Schto móhlo to wopisacž, ſchtož ſacžujeſch, hdžy pschi tajkim wjedrje do hluhiny ſaſtupiſh? Tam horjeka na ſemi dwaj narodaj, kiz wo ſwoje býče ſowujiſej w krawnej bitwje, tam horjeka wótečina, kotrejž ſnano ho někfo hodžina czémueho woſhuda a poniženja pschiblizuje; tam horjeka ſwójba, zyla woſhada! Hdže ſu někfo wſchitke ſenotiuwe ſtawy? Hdže ſtej mojej ſtarej, ſlabej ſtarſchej? Schto je jeju ſchfital a ſe ſebi wſal? Hdže je moja zyla nadoba? Měſtno, hdžez hym dotal pschebywał, ſchto ſ nim budže? Alle, Bohu budž džak, tež w tajkich wokomikach naſcheho žiwjenja mamy hnadi, kiz naſ ſchewodža do hluhiny, mamy khrubloſež wery, kiz njeſhablo, byli tež morjo howriſo a žolmiſo a bychu-li ho horj powalili. Sela!

W pinzy.

Bohu budž džak ſa tutu ſhowanku. Pinza je wulka a wjelb je ſe ſamych ſamienjow. ſsym ſchlitowani, pschetož wýboku hrodonku teražu žana granata róſdréz njemóže. Šak derje tola je, ſo hym ſwězu ſobu wſal. Někfo móžemy ho tola ſpoſnač w naſchej kħodbje! Tu ſu naſhi ludžo. Hrabinka ſe ſwojimaj ſynomaj ſteji na delnim ſhodže. Fararjowa ſedži we ložu pola ſwojich ſchtyrjoch małych džecži. Te ſpja a drémaja bjes ſtaroſež w najwjetſhim wichorje!

Mój bratr a Steigerjez Jakub, poſoncž a woſazy, leža mjes wulki dónzami; ſahrodnikez Hendrich ſedži na ſawzy a wbohi poſtry Jan čampa kaž pjanu po pinzy — tón njeſbožowny je ſwoje ſtadlo do parka dowjedl a tam ſu jo jemu wſali. Tu ſu tež druſh čeladni a ſlužobni. Tu ſym hromadže, bojaſne ſtadleschko we hluhine. Hdžy jenož byſchtaj tu tež mojej ſtarſchej byloj! Boh ſmil ho nad nimaj a nade wſchěmi, kiz w niſy pschebywaju. Požluchajcze, ſak to howri! Pschezo hórje na wſchitkich kónzach a ſtronach. A ranju je ho ſaſo ſapočaſo. Bayerszy potajkim hiſcheze ſbicži njeſbu. Wy ſube džecži! Schto tež to ſ nami budže? Njeſdyrbi dha žadyn ſamien na druhim wostacž? Chzemj ho modlicž . . . Schto móže ho modlicž? Ach, wutroba je ſtwjerdyňla a ſmierſnyla ſe ſtýfom a boloſežu. Žasyk je ho krkej pschilepil ſ bojoſežu a ſe ſtrachom. Wſchitkim ſamaju ſo koleni, woſam ſchitzy, płatamy, ſamamy ſwojej ruzy. O, Božo, ſmil ho!

Naſche psalmu ſaſo mjeleža. Hrimot ſanonow nam ſchiju ſadaji, ale ſtonanje a žaloſeženje njecha ſaſtacž. Budžeze tola ſměrom, wž žony! Njeplakajcze tola ſak žaložnje. Naſch woſhud leži tola w Božimaj rukomaj. ſsym tola hacž dotal psched wſchitkim ſtrachom ſhownani. Budžeze ſměrom! Tute płakanie a ſchfrēženje žadyn čłowjeſk wutracž njemóže! Haj, ſměrom.

Pschi kózdyň ſabłyſkanju ſanonow wóſſiſko howrja a prawja a ſo ſwadža. Někfo je tam, někfo je tu trjechilo, a ſahrodnik

Hendrich, hdž ſanona ſablichuje, ſtona: O ſbóžniko, ſbóžniko! moje ložo, wſchitke ſwoje pjeniſty mam we nim . . . moje ložo, moje ložo . . . Pomhaječe mi, chzu po ſwoje pjeniſty hicž. — Budźeče ſměrom — ja praju — božedla, budźeče ſměrom, abo my waſt wſchitkach ſ pinz̄y wuhnamy. To pomha; ſo po ežaſu ſměruja. Mózelsch ſaſo ſwoje ſłowo ſroſumicž. Ach, kaf rjana, kaf domiſza je tuta hymna khódbā nětko, nětko, hdž wonka woheń a mječ źałofnu bitwu wojuijetaj. Kaf měrnje ſpinkaja moje džecži. Kaf ſu ſo wſchitke wutroby pod hrimanjom ſuda ſmjehežile, ponizile. Kaf naukuſniesch w tajich hodžinach ſo modlicž, lubowacž a wodacž! Ale poſluchajęce, kaf ſo ſaſo hrīma; kaf tſelby prakſotaja. Božo, zmil ſo nade mnū!

(Poſtracžowanje.)

Wſchelake ſ blifka a ſ daloka.

— Knjes pomožny duchowny Ryc̄htar w Buděſtezech je Buděſtez wopuſczežil a chze wuczeſki ſaſtojuſtwo na wychſchej ſchuli phtač. A temu chze najprjedy poł lěta w Lipſku ſtudowacž. Wón je doſte ſeta ſwēru w ſwojim duchownym ſaſtojuſtwoje dželal, ale dokelž žaneho ſtatneho měſtna w naſchej ſakſkej Lužiſy a tež w tu ſhwili žaných wuhladow na wuprōſdnenje ſerbſkeho farſkeho měſtna njeje, je ſo k tutej ſročeli roſhudzi. To je ſaſo dopoklaſmo, ſo ſu wuhladu ſa naſchich ſerbſkich theologow jara hubjene a ſo ſo teho dla džiwacž njemóžemy, ſo ſo w poſledních lětach pſchezo mjenje ſerbſkich mlodženjow k tutej ſtudowanju roſhudi.

— Towařtvo ſa ſuajomstwo ſakſkich ludowych waschnijow je ſo ſauđenu ſobotu a njeđelu w Budyschinje ſechlo. ſobotu běſche ſabawny wjecžor w Budyschinje, na kotrejž ſo ſpěvý a pſchednoſchki po ludowym waschnju pſchednoſchowachu. Tež běchu ſuacži ſerbſzy herzy ſe ſſlepeho, kotsiž ſu nam wot Draždžanskeje wuſtajenzy hiſečeče derje ſuacži, pſchischi a pſchitomnych ſe ſwojimi pſchednoſchkami ſwjeſzelichu. Woſebje lubjachu ſo rjane ſerbſke ſpěvý wot knjeſa ſantora Hanki ſ Wjeleczina w ſnatej wuſtajnoſczi pſchednoſchowane. Jara woſbarowacž je, ſo mjeſeſhe ſo ſabawny ludowy wjecžor ſobotu wjecžor, hdžez je knjeſam duchownym woſebje ſe wžy cžiſeče njemóžno pſchincž, a runje woni ſu i wulkej liežbu ſobuſtawu tuteho towařtwa a maja tež uſlepſhu ſkladnoſcž, wonka na wžach ſa ſamery tuteho towařtwa dželacž a ſo prázowacž. Pſchi tej ſkladnoſczi je ſo tež naſch ſerbſki muſej woſhlaſ a wot pſchitomnych ſebi wjèle pſchipoſnacža dobył. Njeđelu dopołdnja w 10 hodž. mjeſeſhe ſo hlowna ſhromadžiſna, na kotrejž ſo tež wě ſo žadyn duchowny woſhlaſi njemóžesche. Wědomnoſtym pſchednoſchki džeržeſche knjes wychſchi wuczeř Mlynk na realž w Lubiju wo pſchepytowanju ludoweho pěſnijerſtwa naſcheje Lužiſy. Roſprawa poda ſo wo towařtowym ſtukowanju. S njeje běſche ſkyſchecž: Konz ſauđeneho lěta běſche 1778 ſobuſtarow, nětko 2114. Doſhodow běſche 7145 hrīnow, mjes nimi 2000 hr. ſtatneje pomož ſa dobre ſamery towařtwa. Wjèle cžeſných hoſeži, kaž knjes woſrjeſný hejtman ſe Schlieben, knjes wychſchi měſcza-noſta a druſy, běchu ſhromadžiſnu ſe ſwojim wopýtom poczeſcežili. Dokelž ſo towařtvo woſebje tež ſ pſchepytanjom naſcheho ſerbſkeho ludoweho waschnja ſabjera, je nam wone jara wažne a podpjeranja hōdne.

— Nowa wuſasnja w ſakſkej poručza cželovym žonam, ſo maja na ſhjertne padh, hdžez je ſchtó na ſuchocžiſnu wumrjeſ, woſebje ſedžbowacž a je gmejnſkemu pſchedſtejeſcerzej ſjewicž. Tale wuſasnja ma ſwoju dobru pſchicžinu, dokelž ſo w ludu pſchemalo na to ſedžbuje, ſo je ſuchocžiſna jara natykowaza khorosč a ſo jich wjèle na tu khorosč wumrjeſ, dokelž ſu ju pſches pſchenjeſenje wot druhich doſtali. Duž ma ſo nětko tajki dom, w kotrejž je něchtó na tu khorosč wumrjeſ, deſinfiracž, ſo njeby nictó do ſtracha pſchischi.

— Šauđenu njeđelu bu wulka nowa wojeſſka zyrkej w Draždžanach poſwjeſzena. Wona ſteji w nowym měſče, tam, hdžez je to wulke wojeſſke pſchedměſto, ſ kafarmow a druhich wojeſſkich twarjenjow a magazinow wobſtejaze. Zyrkej je kraſny twar a roſdželi ſo do evangeliſkeho a katholiſkeho wotdžela. Najprjedy w 9 h. dopołdnja mjeſeſhe ſo poſwjeſzenje evangeliſkeho džela a na to katholiſkeho. Pſchi poſwjeſzenju běchu ſaſtipjerjo wychſnoſcze. Zyle wojeſſke pſchedměſto je nětko najrjeſiſche ſrje-điſnu doſtalo pſches kraſnu zyrkej, hdžez budža ſo naſchi woſazy ſhromadžecž k duchownemu natwarjenju.

— Najmjeňſcha ſchula w ſakſkej je hjes dwěla ſchula Kotten-haide w Voigtlandſkej. ſchula leži w ſehu mjes Schönckom a Zwota. W poſledních lětach běſche tam ſchulerjow wot 3 hacž do 5. So ma tajka ſchula woſebiteho wuczeřa, je woſbarowacž, woſebje w naſchim čaſhu, hdžez wuczeřjo tak jara pobrachuju. To tola žane ſtukowanje polo ſa wuczeřja njeje, něhdže 5 džecži roſwuczeſacž. Hdžez je tak mało džecži, móhle ſo wone druhé bliſkej ſchuli pſchipoſkaſacž a ſa wuczeřja by ſo druhé měſtno naſakalo, hdžez móhle tež ſwoje wuczeřſke možy ſe žohnowanjom naſožicž.

— W Kamjenizy džedža nowy wuczeřſki ſeminar ſaſožicž. Dokelž je wuczeřſka nuſa tak wulka, je tež nadžija, ſo ſo nowy ſeminar naſvari.

— Sa noweho ſararja we Wóſborku je ſo pomožny duchowny Hauffa ſ Radeberga wot Wóſborkſkeho zyrkwiſkeho pródſtejeſcer-ſtwa jenohlóžnje wuſwolis. Nadžija, ſo by ſaſo ſerbſki duchowny do Wóſborka pſchischiol, jo drje ſo ſ tym na pſchezo minyła. Njech je we Wóſborkſkej woſadze tež mało ſſerbow, by tola ſerbſki duchowny tež ſwojim ſerbſkim woſadnym w maczternej rēči ſlužicž móhle a pſchi tym njebychu němžy woſadni žaneje ſchody měli.

— S Afriki pſchijndu ſaſo powjeſeže, ſo burjo ſendželčanam ſaſo napſchecžo ſtupaja a jim wſchelake cžeknoſcze načzineja. Hdžez wſchak drje njebudža ſo burjo pſchecžiwo pſchemozy na pſchezo džeržecž móz, pſlod dobyča, fotryž ſendželčenjo hžo wěſty w rukomaj džeržachu, budže jum hčetro hčrko ſlodzičecž.

Tajki wliw masch na tych, kiz ſu woſolo tebje?

— Iako džel Schottlandſkich do Kalifornieje wucžahmy, ſebi kóždy wucžahar něchtó ſobu wſa, ſchtož dyrbjeſche jeho na wótežimu dopomnieſe. Žedyn pſchinjeſe narodne ſnamjo ſobu, rjaniu woſu, druhí kočž pežolkow. Lětdžekatki ſo minychu. Dženža ſo praji, ſo je Kaliforniſka pſches ſchottlandſke woſy ſapuſczena, kotrež ſo wjazy woſtronicz njeſadža, ale w lěžach naſaka ſo najlepſchi měd. Koſumiſh ty, luby cžitarjo, tole w ſwojej wažnoſczi ſa ſiženje? Kóždy cžlowjek ma ſwój wliw, njech je ſtarý abo młody, wulki abo mały, woſebny abo ſhudy. To pak je woſa stareho cžlowjeka, abo měd noweho, pak žohnowanje ſa druhich, pak poſleče. Tſecža móžnota njeje. Tajki wliw masch ty na twojich? To je wopomnjenja hōdne. S boſoſcu pouyſlu ſebi na tamneho ſloſtnika, kiz w khostařni wumrje. Iako ſapocžat ſwojeho ſabludženja pomjenowa tu cžemmu hodžinu, jako jemu dobrý pſchecžel pucž k ſlemu poſkaſa. A ſchtó ſieži ſhubjenych ſyñow a džowlí naſcheho luda, kotsiž ſo tym ſamym roſkacžom na tajku hodžinu ſawjedženja wróčo hladaja? Teho dla praji knjes to žalostne ſłowo, ſo žalostniſcheho prajiſ ſe: Mat. 18, 6. Cžezkota teho ſłowa nam na wutrobu padnje, hdžez ſebi tak licžim:

— Hdžez jedyn cžlowjek 20 lět doſte ſožde ſeto wjazy hacž jeneho cžlowjeka ſo wotpoſladom ſawjedže abo pſches ſwój pſchiklad wot praveho pucža wotwiedže, a kóždy ſo tych ſawjedženych ſaſo jenož jeneho ſetnje na wopacžny pucž wotwiedže, kaf wulka je liežba ſawjedženych ſo 20 lět, kiz maja wſchitzu tuteho přenjeho bjeſ-žwědomliweho ſawjedniſka ſa nana ſwojeho poſleče? Ja woſebje na to „jedyn“ wažnoſc ſladu — a „jene“ je tola wěſcze niſka liežba, woſebje lubowana wot cžerta, tak witany ſahlwecž ſa ſlužobníkow hrěcha, hdžez praji: „Dunkrōč ſeje žadyn króč!“ — Luby cžitarjo, wopomí ſežhwki teho „jeneho“ — kónz zylého ſiženja. To wſchak je stare prawidlo: „Mala pſchicžiny, wulke ſežhwki.“

— Duž njeſabužm to khotne napominanje: „Wachujm ſwēru nad tym, tajki mam ſu wliw na druhich!“

Hudanecž.

— S dweju bratrow jedyn ſpochi leži a tón druhí pſchezo rejva a ſo tym ſwojoh ſantora ſeživitaj.

[pſhəg v ſeđa : ſeđa ſežhwki]

— Hwěžki wjžoko na njebyu ſteja, w kotrejch podſemſkich plodach naſakach druhdy tež hwěžki?

[ſeđa] 'aouažg pſchivalaſu ſežhwki'